

Projektplan: Kraftsamling kring utbildning och övningsanläggningar av järnvägens kompetensförsörjning

Inledning/Bakgrund

Vid styrgruppen för En Bättre Matchnings möte den 4 maj presenterade Trafikverket Järnvägsscollege, en verksamhet för att samordna järnvägsutbildningar och tillsammans med branschen ta fram kvalitetskriterier för att öka kvaliteten och attraktiviteten på både utbildningar och järnvägsyrken.

Styrgruppen beslutade om en särskild satsning och framtagande av skrivelse från Mälardalsrådet om behovet av fler utbildningar och övningsanläggningar inom järnvägsyrken i Stockholm-Mälardalenregionen. Skrivelsen undertecknades av Mälardalsrådets ordförande Kristoffer Tamsons (M) och styrgruppens ordförande Irén Lejegren (S) och skickades till Trafikverket och Infrastrukturdepartementet den 11 juli med bland annat följande synpunkter:

- Gymnasieskolor, kommunal vuxenutbildning och YH-utbildningar behöver engageras att riktas mot järnvägsjobb
- Brister och behov för järnvägsyrken behöver kartläggas och analyseras
- Stockholm-Mälardalenregionen behöver fler övningsanläggningar för att hålla spåren fria för trafik då utbildning idag bedrivs på aktiva spår.
- Inventering av utbildningar och övningsanläggningar i Stockholm-Mälardalenregionen behövs

Trafikverket återkopplade positivt med information om sin nya utredning kring övningsanläggningar som genomförs under 2022. Syftet är att kunna ge mer konkreta svar kring frågor om övningsanläggningar, däribland:

- Var önskar järnvägsbranschen att det finns utbildningar?
- Var finns möjliga övningsanläggningar som kan utvecklas för att bedriva utbildning i?
- Skulle eleverna kunna åka till Trafikverkets skola och övningsanläggning i Ängelholm för att genomföra delar av utbildningen?

Trafikverkets utredning ger möjlighet att komma med inspel och föra fram en gemensam bild av Stockholm-Mälardalenregionens behov av övningsanläggningar. Efter avstämning med ordförande i styrgruppen har kansliet och tjänstepersonsgruppen påbörjat ett arbete inom ramen för Bristen på samhällsbyggare att ta fram förslag på övergripande projektplan för stärkta förutsättningar för järnvägsutbildningar och fler övningsanläggningar i Stockholm-Mälardalenregionen.

Övergripande mål

Att till Trafikverket presentera ett kunskapsunderlag som beskriver var i Stockholm-Mälardalenregionen en eller flera övningsanläggningar bör placeras för att skapa största möjliga nytta för regionens företag, utbildningsanordnare och potentiella studenter. På sikt ska etableringen av övningsanläggningar bidra till att fler utbildningar inom järnvägens bristyrken etableras.

Arbetet ska bidra till ökad kunskap om järnvägens kompetensförsörjning för regioner, kommuner och utbildningsanordnare samt andra aktörer som på olika sätt tar del av eller deltar i arbetet.

Arbetet ska bidra till dialog och skapandet av processer för hanteringen av de faktorer som förhindrar och försvårar för utbildningsanordnare att etablera och genomföra utbildningar inom de utpekade yrkesgrupperna.

Aktiviteter och övergripande tidsplan

Oktober-November:

- Startmöte – Ett uppstartsmöte med syfte att informera och involvera kommuner, företag och utbildningsanordnare från Stockholm-Mälardalenregionen med intresse att bidra till arbetet.
- Arbetsgrupp bestående av regionala tjänstepersoner samt andra intresserade aktörer (kommuner, företag) med stöd av konsult påbörjar arbetet med att sammanställa ett material som:
  - Beskriver Stockholm-Mälardalenregionens behov av de utpekade yrkesgrupperna.
  - Pekar på var i Stockholm-Mälardalenregionen en eller flera övningsanläggningar kan placeras utifrån framtagna kriterier.
- Arbetsgruppen för dialog med ansvarig projektledare för Trafikverkets utredning som bidrar med underlag som beskriver:
  - vad en övningsanläggning är och hur de kan användas till olika moment kopplade till utbildningar inom de utpekade yrkesgrupperna.
  - hur övningsanläggningarna kan underlätta till att skapa utbildningsplatser för arbetets prioriterade yrkesgrupper.
  - var anläggningar som kan användas till utbildning i Stockholm-Mälardalenregionen är lokaliserade.
  - Huvudmannaskapet för en övningsanläggning. Hur ett samarbete mellan ägare och utbildningsanordnare kan komma att se ut.

December:

- Underlaget presenteras vid styrgruppens sammanträde den 8 december.
- Efter beslut från styrgruppen och Mälardalsrådets styrelse sänds underlaget till Trafikverkets generaldirektör samt ansvarig chef för utredningen om övningsanläggningar med kopia till Infrastrukturdepartementet.
- Ett riksdagsseminarium för Stockholm-Mälardalenregionen och berörda utskott genomförs där arbetet presenteras med syfte att belysa behovet av utbildningar och övningsanläggningar för järnvägens kompetensförsörjning i Stockholm-Mälardalenregionen.

Januari-April:

- Arbetsgruppen förstärker underlaget med:
  - sammanställning av strukturella hinder som försvårar eller omöjliggör för utbildningsanordnare att etablera och genomföra utbildningar inom de utpekade yrkesgrupperna
  - modell för hur dialoger kan föras för att möjliggöra lösningar på dessa strukturella hinder. Exempel kan vara låg attraktivitet och genomströmning, brist på lärare och avsaknad av övningsanläggningar.
- Arbetsgruppen tillsammans med kansliet ser över möjligheterna till att genomföra studiebesök till etablerade övningsanläggningar.
- Arbetet sammanställs och resultat presenteras till styrgruppen.
- Resultat presenteras till Mälardalsrådets styrelse

- Möte med statssekreterare från Infrastrukturdepartementet och Utbildningsdepartementet genomförs, med presentation av arbetet och dess rekommendationer.

Maj:

- Arbetet presenteras på Mälartinget i Södertälje 4–5 maj 2023.

Storregional roll och nytta

- En gemensam kraftsamling gentemot Trafikverket gällande övningsanläggningarnas placering för att skapa största gemensamma nytta väger tyngre än flera separata inspel.
- De utpekade yrkesgrupperna har alla ett lågt antal sökande till tillgängliga utbildningsplatser och en låg genomströmning. Genom att anordnare från flera kommuner och län startar gemensamma utbildningar ökar upptagningsområdet och därmed också möjligheten att få fler sökande till utbildningarna.
- Underlaget bidrar med värdefull kunskap relaterat till kompetensförsörjningsfrågorna som berörs i den storregionala Systemanalysen för Stockholm-Mälardalsregionen (En Bättre Sits) där en uppdatering med nya underlag bereds inför en kommande politisk process under 2023.

Avgränsning

Trafikverkets utredning om övningsanläggningar avgränsas till teknikslagen inom BES (ban-, el- och signaltekniker) för gymnasie-, yrkeshögskole- och yrkesvux-nivå. Den del av arbetet som kopplar an direkt till Trafikverkets utredning kommer att följa samma avgränsning.

För de delar av arbetet som handlar om arbetsmarknadens behov av järnvägsutbildningar samt de strukturella hinder som försvårar eller omöjliggör för utbildningsanordnare att starta och genomföra utbildningar kan avgränsningen vara en annan. Detta för att ge en mer heltäckande bild av järnvägsbranschens kompetensbehov utifrån förutsättningarna i Stockholm-Mälardalsregionen.

Organisering och rollfördelning

Arbetet beslutas utifrån rådande struktur i En Bättre Matchning med tillägget att en temporär arbetsgrupp etableras.

Styrgrupp

Styrgruppen beslutar om arbetets inriktning och består av politiker hos de nio deltagande regionerna vars ansvarsområde är kopplat till det regionala utvecklingsuppdraget. Mälardalsrådets styrelse representeras genom ledamot som innehar vice ordförandeskapet i styrgruppen. Styrgruppen sammanträder fyra gånger per år (2022).

Direktörsgrupp

Direktörsnivån består av de deltagande regionernas regionala utvecklingsdirektörer eller motsvarande och är resursägare för tjänstepersonerna (strateger och analytiker). Underlag och förslag från tjänstepersonsnivån behandlas av direktörsnivån innan de går vidare till styrgruppen.

Arbetsgrupp

Deltagande regioner kan utse representant/er till den särskilda arbetsgruppen för arbetet.

Gruppen består av strateger och analytiker och ansvarar för det operativa arbetet samt bereder underlag. Gruppen har mandat att bjuda in relevanta tjänstepersoner från berörda kommuner, utbildningsanordnare och andra aktörer för breddad och fördjupad kompetens i arbetsprocessen. Arbetsgruppen sammanträder två gånger under 2022 (oktober – december) och två gånger under 2023 (januari-april)

Tjänstepersonsgrupp

Tjänstepersonsgruppen är beredningsgruppen i En Bättre Matchning som ansvarar för det operativa arbetet och bereder underlag. representerar de nio regionalt utvecklingsansvariga organisationerna och består av strateger och analytiker. Tjänstepersonsgruppen sammanträder sex gånger per år (2022).

Mälardalsrådet

Mälardalsrådets kansli ansvarar för koordinering, processledning och kommunikation.

Finansiering

Möteskostnader och eventuellt konsultstöd finansieras inom ramen för Mälardalsrådets budget. Parterna står för sin egen arbetstid.